

Startnotitie coffeeshopbeleid Den Helder

Inleiding

Ik heb de raadscommissie Bestuur en Middelen in januari van dit jaar toegezegd dat ik met haar van gedachten wil wisselen over nieuw coffeeshopbeleid in Den Helder. Daartoe dient deze startnotitie. De bevoegdheid om hierover te beslissen, ligt bij mij, maar ik hecht eraan de voorbereiding met u te delen. Na bespreking in de raadscommissie en nadat het Driehoeksoverleg ervan heeft kennisgenomen en de lokale handhavingsprioriteiten heeft bepaald, stel ik het beleid definitief vast.

In dit document heb ik de belangrijkste bespreekpunten verwoord. Ik heb u via de raadsinformatiebrief van 12 maart 2013 laten weten dat het beleid regionaal is voorbereid. In de regionale werkgroep hebben alle gemeenten zitting met een of meerdere coffeeshops binnen hun gemeentegrenzen. Dat zijn Alkmaar, Hoorn, Enkhuizen, Heerhugowaard, Schagen en Den Helder. Het conceptbeleid is als bijlage aan dit stuk toegevoegd.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van huidige beleid

1. *Het I-criterium*

In de Aanwijzingswet Opiumwet waren eerder in 2012 het besloten clubcriterium (B-criterium) en het ingezetenen criterium (I-criterium) opgenomen, als aanvulling op de bestaande AHOJ-G criteria (geen Affichering, geen Harddrugs, geen Overlast, geen Jeugd, geen Grote hoeveelheden). Van het B-criterium (in de volksmond ook wel de wietpas genoemd) heeft het kabinet Rutte II afgezien. Het I-criterium is wel gehandhaafd. Dat betekent dat er geen sprake mag zijn van toegang voor en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland van 18 jaar of ouder. Onder ingezetene wordt verstaan: een persoon die zijn adres heeft in een gemeente van Nederland. Het ingezetenschap wordt aangetoond middels een uittreksel van de gemeentelijke basisadministratie van de woonplaats van de klant. Daarin heb ik geen beleidsvrijheid. Ik ben verplicht dit op te nemen in mijn beleid en dat is ook gebeurd. De handhaving van dit criterium is echter wel de bevoegdheid van de burgemeester. De coffeeshopgemeenten in de regio hebben gezamenlijk bepaald dat handhaving van dit criterium voornamelijk geen prioriteit krijgt. De onderbouwing daarvoor is als volgt:

- De gemeenten in Noord-Holland Noord met één of meer coffeeshops kennen geen drugtoerisme en daarmee verband houdende drugsrunners (personen die potentiële buitenlandse klanten opwachten en overhalen naar een coffeeshop te gaan);
- Overlast ten aanzien van coffeeshops wordt niet specifiek veroorzaakt door bezoekers die geen ingezetenen van Nederland zijn;
- Criminaliteit in verband met coffeeshops en verdovende middelen is niet het gevolg van toegang tot coffeeshops en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland;
- Door strikte handhaving van de AHOJG-criteria wordt overlast en criminaliteit die verband houden met coffeeshops dermate bestreden dat handhaven van het I-criterium hieraan een zeer geringe bijdrage zal leveren ten opzichte van de inspanningen die hiervoor moeten worden geleverd;
- Het regionaal opgestelde beleid rond coffeeshops en het Damoclesbeleid voorzien voldoende in het treffen van maatregelen voor coffeeshops en de beheersing van de openbare orde;
- De burgemeester beschikt over afdoende bevoegdheden om maatregelen te treffen in het kader van de openbare orde.

De coffeeshophouders hebben aangegeven dat als gevolg van een strikte handhaving van het I-criterium het aantal bezoekers met ongeveer 30% zou dalen. Daar komt bij dat ik, samen met de ondernemers, de afgelopen jaren diverse stappen heb ondernomen om de overlast op straat te verminderen. Tenslotte verwacht ik dat strikte handhaving van dit criterium leidt tot meer overlast op straat. En dat wilden wij nu juist de afgelopen periode voorkomen.

2. *Volgen van trainingen en verstrekken van productinformatie*

In het nieuwe beleid is opgenomen dat de ondernemers van de coffeeshop en hun personeelsleden kennis moeten hebben van problematisch drugsgebruik en drugsverslaving. Ze moeten daartoe over een bewijs beschikken, afgegeven door een verslavingszorginstelling. In de coffeeshop moet op een

zichtbare plaats voorlichtingsmateriaal over het gebruik van cannabis aanwezig zijn waarin aandacht wordt gegeven aan de gevaren van cannabisgebruik en de mogelijkheden voor de hulpverlening. Daarnaast moet de coffeeshophouder deze gevaren actief onder de aandacht brengen bij klanten bij wie wordt gesignaleerd dat er sprake is van risicovol gebruik en/of verslaving, en hen op de mogelijkheden van hulpverlening te wijzen.

De ondernemers hebben aangegeven dat ze de trainingen willen gaan volgen en zien het belang daarvan ook in. Het verstrekken van productinformatie aan klanten is nog niet bij iedere coffeeshop gemeengoed. De twee ondernemers die dat nog niet binnen hun bedrijfsvoering hebben doorgevoerd, gaan dat in 2013 alsnog doen.

3. Afstandscriterium tot scholen

Gemeenten zijn vrij om de afstand van coffeeshops tot scholen te bepalen. Het gaat hier om scholen voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. In het huidige beleid van Den Helder is die afstand bepaald op 500 meter. Regionaal is die afstand op 350 meter gesteld. Aan beide afstandscriteria wordt voldaan.

Gebruikersruimte

Eind vorig jaar heeft de fractie van de Vrije Socialisten een motie ingediend over het realiseren van een gebruikersruimte. Ook hierover wil ik u inlichten en met u van gedachten wisselen. Over een dergelijke ruimte is contact geweest met verslavingsinstanties als de Brijderstichting, Actief Talent en het Trimbos Instituut. De laatste heeft een informatieboekje over gebruikersruimten op haar website staan.

Het staat een gemeente vrij een dergelijke ruimte te creëren. De overwegingen die vanuit de verslavingsinstanties worden meegegeven zijn:

- Bekijk goed óf er wel een probleem is met harddrugsverslaafden die op straat gebruiken en voor overlast zorgen. Het advies is een gebruikersruimte alleen in te zetten wanneer er een groot probleem is, dat wil zeggen grote aantallen spuiters die overlast veroorzaken. De politie en de BOA's van de gemeente hebben niet veel meldingen ontvangen van overlast door gebruikers van harddrugs;
- De kosten van een dergelijke ruimte zijn erg hoog, mede vanwege de strenge wet- en regelgeving en het feit dat er deskundig personeel aanwezig moet zijn;
- De ervaringen in andere steden zijn over het algemeen positief, maar er wordt ook gewezen op de neveneffecten, zoals een aantrekkende werking op dealers, toename van overlast en (daarom) een grotere inzet van politie en handhaving rond de locatie;
- In de publieke opinie kan het realiseren van een gebruikersruimte worden gezien als het legaliseren van het gebruik van harddrugs.

Haarlems model coffeeshopbeleid

Eind vorig jaar heeft de fractie van GroenLinks een amendement ingediend en gevraagd naar invoering van het Haarlemse model voor het coffeeshopbeleid. Kort gezegd komt dit model er op neer dat wie in Haarlem voldoet aan het Keurmerk, er alles aan heeft gedaan om te voorkomen dat de AHOJ-G criteria worden overtreden. Wanneer een bepaling of voorwaarde in de vergunning toch wordt overtreden, dan volgt een mildere sanctie.

Het Keurmerk bestaat uit de AHOJ-G criteria, aangevuld met een pakket van voorwaarden. Voldoet een ondernemer niet aan het Keurmerk, dan betekent dat niet dat hij geen vergunning krijgt, maar een zwaardere sanctie bij een overtreding. Haarlem handhaaft het I-criterium niet.

Voorwaarden voor het Keurmerk in het kort:

- Bordje met deurbeleid (onder andere met verbod wapens, drank, leeftijd e.d.);
- Huisregels voor in de coffeeshop als daarbuiten (geen overlast met parkeren);
- Klantenzorg (voorlichting aan bezoekers door getraind personeel, volgen van trainingen (agressie, herkennen valse id's, BHV), informatiefolder, aangeven van de productsterkte bijvoorbeeld met kleurcodes);

- Risicoanalyse van de omgeving. Eén keer per jaar analyse van problemen in de directe omgeving waarbij actief de ondernemers en/of bewoners worden betrokken;
- Voorlichting en communicatie aan de omgeving.

Hoewel de regiogemeenten positief staan tegenover de inhoud van het Keurmerk, nemen zij de combinatie van het verkrijgen van het Keurmerk en een mildere sanctie wanneer toch een voorwaarde wordt overtreden, niet over. Een gemeente kan immers altijd afwijken van vastgesteld sanctiebeleid, mede afhankelijk van de situatie. Daar komt bij dat de burgemeester volgens het sanctiebeleid over het algemeen eerst een officiële waarschuwing geeft, tenzij het gaat om de verkoop aan of aanwezigheid van minderjarigen en aanwezigheid of handel van harddrugs. Dat is de reden dat regionaal slechts een aantal aspecten van het Haarlemse model is overgenomen (het volgen van trainingen, voorhanden hebben van foldermateriaal, verstrekken van productinformatie, huisregels e.d.). Een andere reden is dat het Keurmerk geen voorwaarde is voor het verkrijgen van de vergunning. De coffeeshophouders konden zich in deze aspecten vinden.

Eigen gemeentelijke cannabisteelt

De minister heeft in zijn brief van 4 februari 2013 aangegeven dat regulering of legalisering van cannabisteelt in strijd is met internationale verdragen (VN-verdragen en EU-recht) en de Opiumwet. Er is geen ruimte voor gemeentelijke initiatieven die daarvan afwijken, stelt hij. Hij is echter niet blind voor de plannen die enkele gemeenten op dit gebied hebben. Hij gaat die inventariseren en van een juridisch kader voorzien. Regionaal staan sommige gemeenten open voor eigen teelt, zo ook Den Helder. De consequenties voor wat betreft beheer, kosten en verkoop, zijn echter nog niet volledig in kaart gebracht. Ik wil u voorstellen eerst die ontwikkelingen af te wachten.

Beleidsstukken door de minister opgevraagd

De minister heeft gemeenten waar een of meerdere coffeeshops zijn gevestigd, verzocht hun beleidsdocumenten naar hem te sturen. Ondanks het feit dat de handhaving een kwestie is die gemeenten zelf mogen inkleden, heeft hij ook daarover de stukken opgevraagd. De regiogemeenten hebben ervoor gekozen de minister het regionale beleid vanuit het Platform Integrale Veiligheid (PIV) toe te sturen, nadat alle driehoeksoverleggen akkoord waren. Op deze manier laat de regio ook zien dat ze één blok vormt en een consistent en eenduidig beleid voert.

Integrale controle op 18 maart 2013

Op maandag 18 maart hebben de politie, de Milieudienst Kop van Noord-Holland, de belastingdienst, Liander, de Voedsel- en Warenautoriteit en de gemeente een gezamenlijke controle gehouden bij de drie coffeeshops in Den Helder. Tijdens die controle zijn geen onregelmatigheden aangetroffen.